

ושמחת בכל הטוב - Tu te réjouiras de tout le bien

La joie est-elle une Mitsva ?

דברים טז	1 - Deutéronome 16
יג חג הסוכות תעשה לך שבועת ימים באסוף מגרנך ומיקבך. יד ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך. טו שבועת ימים תחג ליהוה אלהיך במקום אשר יבחר יהוה כי יברכך יהוה אלהיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידיך והיית אך שמח.	13 Tu célébreras la fête des cabanes pendant sept jours, quand tu recueilleras le produit de ton aire et de ton pressoir. 14 Tu te réjouiras dans ta fête, toi, ton fils et ta fille, ton serviteur et ta servante, et le Lévite, l'étranger, l'orphelin et la veuve qui seront dans tes portes. 15 Tu célébreras la fête pendant sept jours en l'honneur de l'Eternel, ton Dieu, dans le lieu que choisira l'Eternel ; car l'Eternel, ton Dieu, te bénira dans toutes tes récoltes et dans tout le travail de tes mains, et tu te livreras entièrement à la joie.

דברים כח	2 - Deutéronome 28
מה ובאו עליך כל הקללות האלה וירדפוהו והשיגוהו עד השמדך כי לא שמעת בקול יהוה אלהיך לשמר מצותיו וחקותיו אשר צוה. מו והיו בך לאות ולמופת ובזרעך עד עולם. מז תחת אשר לא עבדת את יהוה אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל. מח ועבדת את איביך אשר ישלחנו יהוה בך ברעב ובצמא ובערים ובחסר כל ונתן על ברך על צוארך עד השמידו אתך.	45 Toutes ces malédictions viendront sur toi, elles te poursuivront et te rattraperont jusqu'à ce que tu sois détruit, parce que tu n'auras pas obéi à la voix de l'Eternel, ton Dieu, parce que tu n'auras pas observé ses commandements et ses lois qu'il te prescrit. 46 Elles seront pour toi des signes et des prodiges, pour ta descendance et pour l'éternité. 47 Pour n'avoir pas, au milieu de l'abondance de toutes choses, servi l'Eternel, ton Dieu, avec joie et de bon cœur, 48 tu serviras, au milieu de la faim, de la soif, de la nudité et de la disette de toutes choses, tes ennemis que l'Eternel enverra contre toi. Il mettra un joug de fer sur ton cou, jusqu'à ce qu'il t'ait détruit.

Voyage dans la joie

קהלת ג	3 - Ecclésiaste 3
יב ידעתי כי אין טוב בם כי אם לשמוח ולעשות טוב בחייו. יג וגם כל האדם שואל ושתה וראה טוב בכל עמלו מתת אלהים היא. יד ידעתי כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרע והאלהים עשה שראו מלפניו. טו מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה והאלהים יבקש את נדך.	12 J'ai reconnu qu'il n'y a de bonheur pour eux qu'à se réjouir et à se donner du bien-être pendant leur vie ; 13 mais que, si un homme mange et boit et jouit du bien-être au milieu de tout son travail, c'est là un don de Dieu. 14 J'ai reconnu que tout ce que Dieu fait durera toujours, qu'il n'y a rien à y ajouter et rien à en retrancher, et que Dieu agit ainsi afin qu'on le craigne. 15 Ce qui est déjà été, et ce qui sera déjà été, et

Dieu ramène ce qui est passé. 16 J'ai encore vu sous le soleil qu'au lieu établi pour juger il y a de la méchanceté, et qu'au lieu établi pour la justice il y a de la méchanceté. 17 J'ai dit en mon cœur : Dieu jugera le juste et le méchant ; car il y a là un temps pour toute chose et pour toute œuvre. 18 J'ai dit en mon cœur, au sujet des fils de l'homme, que Dieu les éprouverait, et qu'eux-mêmes verraient qu'ils ne sont que des bêtes. 19 Car le sort des fils de l'homme et celui de la bête sont pour eux un même sort ; comme meurt l'un, ainsi meurt l'autre, ils ont tous un même souffle, et la supériorité de l'homme sur la bête est nulle ; car tout est vanité. 20 Tout va dans un même lieu ; tout a été fait de la poussière, et tout retourne à la poussière. 21 Qui sait si le souffle des fils de l'homme monte en haut, et si le souffle de la bête descend en bas dans la terre ? 22 Et j'ai vu qu'il n'y a rien de mieux pour l'homme que de se réjouir de ses œuvres : c'est là sa part. Car qui le fera jouir de ce qui sera après lui ?	טז ועוד ראיתי תחת השמש מקום המשפט שמה הרשע ומקום הצדק שמה הרשע. יז אמרתי אני בלבי את הצדיק ואת הרשע ישפט האלהים כי עת לכל חפץ ועל כל המעשה שם. יח אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם האלהים ולראות שהם בהמה המה להם. יט כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד להם כמות זה כן מות זה ורוח אחד לכל ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הכל. כ הכל הולך אל מקום אחד הכל היה מן העפר והכל שוב אל העפר. כא מי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ. כב וראיתי כי אין טוב מאשר ישמח האדם במעשיו כי הוא חלקו כי מי יביאנו לראות במה שיהיה אחריו.
---	--

4 - Ecclésiaste 3	קהלת ב
1 J'ai dit en mon cœur : Allons ! je t'éprouverai par la joie, et tu goûteras le bonheur. Et voici, c'est encore là une vanité. 2 J'ai dit du rire : Insensé ! et de la joie : A quoi sert-elle ? 3 Je résolu en mon cœur de livrer ma chair au vin, tandis que mon cœur me conduirait avec sagesse, et de m'attacher à la folie jusqu'à ce que je visse ce qu'il est bon pour les fils de l'homme de faire sous les cieux pendant le nombre des jours de leur vie.	א אמרתי אני בלבי לכה נא אנסכה בשמחה וראה בטוב והנה גם הוא הכל. ב. לשחוק אמרתי מהולל ולשמחה מה זה עשה. ג. תרתי בלבי למשוק ביין את בשרי ולבי נהג בחכמה ולאחז בסכלות עד אשר אראה אי זה טוב לבני האדם אשר יעשו תחת השמים מספר ימי חייהם.

- À quoi est liée la joie de Kohelet ? Dans quel cadre se donne-t-elle ?
- Pourquoi faut-il se réjouir pour Kohelet ?
- La joie est-elle positive dans ces passages ?

5 - Deutéronome 26	דברים כו
1 Lorsque tu seras entré dans le pays que l'Eternel, ton Dieu, te donne pour héritage, lorsque tu le posséderas et y seras établi, 2 tu prendras des prémices de tous les fruits que tu retireras du sol dans le pays que l'Eternel, ton Dieu, te donne, tu les mettras dans une corbeille, et tu iras au lieu que choisira l'Eternel, ton Dieu, pour y	א והיה כי תבוא אל הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה וירשתה וישבת בה. ב. ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך אשר יהוה אלהיך נתן לך ושמית בטנא והלכת אל המקום אשר

faire résider son nom. 3 Tu te présenteras au prêtre alors en fonctions, et tu lui diras : Je déclare aujourd'hui à l'Eternel, ton Dieu, que je suis entré dans le pays que l'Eternel a juré à nos pères de nous donner. 4 Le prêtre recevra la corbeille de ta main, et la déposera devant l'autel de l'Eternel, ton Dieu. 5 Tu prendras encore la parole, et tu diras devant l'Eternel, ton Dieu : Mon père était un Araméen nomade ; il descendit en Egypte avec peu de gens, et il y fixa son séjour ; là, il devint une nation grande, puissante et nombreuse. 6 Les Egyptiens nous maltraitèrent et nous opprimèrent, et ils nous soumirent à une dure servitude. 7 Nous criâmes à l'Eternel, le Dieu de nos pères. L'Eternel entendit notre voix, et il vit notre oppression, nos peines et nos misères. 8 Et l'Eternel nous fit sortir d'Egypte, à main forte et à bras étendu, avec des prodiges de terreur, avec des signes et des miracles. 9 Il nous a conduits dans ce lieu, et il nous a donné ce pays, pays où coulent le lait et le miel. 10 Maintenant voici, j'apporte les prémices des fruits du sol que tu m'as donné, ô Eternel ! Tu les déposeras devant l'Eternel, ton Dieu, et tu te prosterneras devant l'Eternel, ton Dieu. 11 Puis tu te réjouiras, avec le Lévite et avec l'étranger qui sera au milieu de toi, pour tous les biens que t'a donnés l'Eternel ton Dieu, à toi et à ta maison.	יבחר יהוה אלהיך לשכן שמו שם. ג ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום ליהוה אלהיך כי באתי אל הארץ אשר נשבע יהוה לאבותינו לתת לנו ד ולקח הכהן הטנא מידך והניחו לפני מזבח יהוה אלהיך. ה וענית ואמרת לפני יהוה אלהיך ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב ו. וירעו אתנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבדה קשה. ז ונצעק אל יהוה אלהי אבותינו וישמע יהוה את קלנו וירא את ענינו ואת עמלנו ואת לחצנו. ח ויוצאנו יהוה ממצרים ביד חזקה ובזרע נטויה ובמרא גדל ובאותות ובמפתים ט. ויבאנו אל המקום הזה ויתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבת חלב ודבש י. ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתת לי יהוה והנחתו לפני יהוה אלהיך והשתחוית לפני יהוה אלהיך יא ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך יהוה אלהיך ולביתך אתה והלוי והגר אשר בקרבך.
---	---

- Qu'est-ce qui rend joyeux la personne qui apporte ses prémices au Temple ?
- Qu'est-ce qui ressemble et différencie la joie de Kohelet et de ce texte ?

6 – Eikha Rabba, Petihta 11	איכה רבה, פתיחתא יא
Rabbi Yitzhak commença : <i>Pour n'avoir pas, au milieu de l'abondance de toutes choses, servi l'Eternel, ton Dieu, avec joie et de bon cœur, tu serviras, au milieu de la faim, de la soif, de la nudité et de la disette de toutes choses, tes ennemis</i> (Deut. 28 :47-48). Si vous aviez mérité, vous auriez lu dans la Tora : <i>Tu les amèneras et les implanteras sur la montagne de Ton héritage</i> (Exode 15 :17), mais maintenant que vous n'avez pas mérité, vous lisez : <i>Que tout leur mal vienne devant Toi</i> (Lamentations 1 :22).	רבי יצחק פתח (דברים כח, מז מח): תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל, ועבדת את איביך וגו'. אלו זכיתם הייתם קוראים בתורה (שמות טו, יז): תבאמו ותטעמו בהר נחלתך, ועקשו שלא זכיתם הרי אתם קוראים: תבא כל רעתם לפניך.

Si vous aviez mérité, vous auriez lu dans la Tora : *Les peuples l'ont entendu, ils ont tremblé* (Exode 15 :14), mais maintenant que vous ne méritez pas, vous lisez : *Ils ont entendu mes soupirs* (Lamentations 1 :21).

Si vous aviez mérité, vous auriez lu dans la Tora : *J'ai vu l'affliction de Mon peuple qui est en Égypte* (Exode 3 :7), mais maintenant que vous ne méritez pas, vous lisez : *Vois, Éternel, car je suis dans la détresse, mes entrailles brûlent* (Lamentations 1 :20).

Si vous aviez mérité, vous auriez lu dans la Tora : *Vous proclamerez en ce jour même* (Lévitique 23 :21), mais maintenant que vous ne méritez pas, vous lisez : *J'ai appelé mes amants; [ils m'ont trompée]* (Lam.1 :19).

Si vous aviez mérité, vous auriez lu dans la Tora : *Justice [tzdek], justice tu poursuivras*" (Deutéronome 16 :20), mais maintenant que vous ne méritez pas, vous lisez : *L'Éternel est juste [tzadik], car j'ai désobéi à Sa parole* (Lamentations 1 :18).

Si vous aviez mérité, vous auriez lu dans la Tora : *Tu ouvriras ta main [à ton frère]* (Deutéronome 15 :11), mais maintenant que vous ne méritez pas, vous lisez : *Sion a étendu ses mains, [il n'y a personne pour la consoler]* (Lamentations 1 :17).

Si vous aviez mérité, vous auriez lu dans la Tora : *Voici les fêtes fixées de l'Éternel* (Lévitique 23 :4), mais maintenant que vous n'êtes pas méritants, vous lisez : *C'est sur cela que je pleure* (Lament. 1 :16).

אלו זכיתם הייתם קוראים בתורה (שמות טו, יד): *שמעו עמים ירגזון, ועכשו שלא זכיתם הרי אתם קוראים: שמעו כי נאנחה אני.*

אלו זכיתם הייתם קוראים בתורה (שמות ג, ז): *ראה ראיתי את עמי עמי אשר במצרים, ועכשו שלא זכיתם הרי אתם קוראים: ראה ה' כי צר לי מעי חמרמרו.*

אלו זכיתם הייתם קוראים בתורה (ויקרא כג, כא): *וקראתם בעצם היום הזה, ועכשו שלא זכיתם הרי אתם קוראים: קראתי למאהבי.*

אלו זכיתם הייתם קוראים בתורה (דברים טז, כ): *צדק צדק תרדף, ועכשו שלא זכיתם הרי אתם קוראים: צדיק הוא ה' כי פיהו מריתי.*

אלו זכיתם הייתם קוראים בתורה (דברים טו, יא): *פתח תפתח את ידך, ועכשו שלא זכיתם הרי אתם קוראים: פרשה ציון בידיה.*

אלו זכיתם הייתם קוראים בתורה (ויקרא כג, ד): *אלה מועדי ה', ועכשו שלא זכיתם הרי אתם קוראים: על אלה אני בוכיה.*